

Suomi-rata Oy:n toiminnan tarkoituksen muuttaminen

Tausta

Liikenne- ja viestintäministeriö käynnisti syksyllä 2023 talouspoliittisen ministerivaliokunnan 12.9.2023 puoltaman toimintatavan mukaisesti neuvottelut Suomi-rata Oy:n omistajien kesken yhtiön toiminnan tarkoituksen muuttamisesta kattamaan Pasilan ja Keravan välisen Lentoradan suunnittelu rakentamisvalmiuteen asti.

Liikenne- ja viestintäministeriö selvitti neuvotteluiden aikana omistajien tahotilan jatkaa yhtiössä tilanteessa, jossa suunnittelu rajataan kattamaan vain Lentoradan suunnittelu. Neuvotteluiden aikana osakkaille on tehty selväksi, että niillä on mahdollisuus irtaantua yhtiöstä ja että poistuville palautetaan yhtiölle jo maksettuja varoja, mikäli osakeyhtiölaki, muu sääntely sekä osakassopimus sen mahdollistavat. Yhtiön toiminnan kustannusten kattamiseen jo käytettyjä tai sidottuja varoja ei tulnaisi palauttamaan.

Osakkaat pääsivät neuvotteluissa yksimielisyyteen joulukuun 2023 alussa, että kaikki muut osakkaat pl. Suomen valtio, Helsingin kaupunki, Vantaan kaupunki ja Lahden kaupunki tulevat luopumaan yhtiön omistuksesta. Tämä tarkoitti, että omistuksellisesti yhtiön jättäisi 25,23 % osakkaista. Asia on kuitenkin ehdollinen sille, että kunkin osakkaan toimivaltaiset päätöksentekovelimet tekevät asiaa koskevat lainvoimaiset päätökset. Neuvotteluissa Finavian edustaja ilmoitti, ettei Finavialla olisi mahdollista jatkaa yhtiön omistajana ja Finavian hallitus päätti myöhemmin kyseisen lausuman mukaisesti.

Osakkaiden kanssa keskustellun sekä asianajotoimistolta saadun selvityksen perusteella parhaimmaksi järjestelytavaksi järjestellä yhtiön omistusrakennetta arvioitiin se, että Suomi-rata Oy hankkii yhtiön jättävien kuntaosakkaiden sekä Finavian osakeomistuksen suunnatusti osakeyhtiölain 15 luvun 6 §:n mukaista menettelytapaa noudattaen. Osakkeiden hankintahinnan ja jako-osuuden määrittämisessä päätettiin käyttää yhtiön sitomatonta jakokelpoista kassavarallisuutta, jonka suuruus on noin 1 miljoonaa euroa. Kyseinen kassavarallisuus jaettaisiin laskennallisesti kaikkien osakkaiden kesken (ml. yhtiöön jäävät), jolloin poistuville osakkaille maksettava vastike määräytyisi suhteellisesti kunkin osakkaan omistusosuuden mukaisesti.

Toimenpiteen vaikutuksesta Yhtiön maksukykyyn pyydettiin sekä yhtiön että kirjanpitäjän lausunto. Yhtiön tilintarkastajan ja Yhtiön toimittaman selvityksen mukaan yhtiö ei tule olemaan toimenpiteen hetkellä maksukyvytön eikä suunnattu omien osakkeiden hankkiminen arvioida heikentävän yhtiön maksukykyä toimenpidettä seuraavan kuuden kuukauden aikana. Yhtiön vapaan oman pääoman määrä ei tule muodostumaan hankinnan seurauksena negatiiviseksi.

Lentoradan osakassopimus

Samaan aikaan omistusmuutosjärjestelyiden rinnalla Suomi-rata Oy:n omistajiksi jäävät Suomen valtio, Helsingin kaupunki, Vantaan kaupunki sekä Lahden kaupunki ovat neuvotelleet uudesta osakassopimuksesta sekä Suomi-rata Oy:n omistus- ja rahoitusrakenteen uudelleenjärjestelystä.

Osapuolten joulukuussa 2023 saavuttamassa neuvottelutuloksessa Lentorata Oy:n omistus ja rahoitusvastuu järjestettäisiin siten, että Suomen valtio omistaisi 70 %, Helsingin kaupunki 18,17 %, Vantaan kaupunki 9,08 % sekä Lahden kaupunki 2,75 %. Sopimuksessa Osapuolet sopivat, että sopimuksen allekirjoittamisen jälkeen Osakkaat tekisivät viivytyksettä osakkaiden yksimielisen päätöksen, jonka perusteella yhtiö suorittaa osakeyhtiölain 9 luvun 4 §:n mukaisen suunnatun maksuttoman osakeannin, jossa Suomen valtiolle luovutetaan uusia osakkeita 68 531 kappaletta.

Talouspoliittinen ministerivaliokunta puolsi 19.12.2023 esitetyn mukaista neuvottelutulosta. Valtion yhtiöomistuksesta ja omistajaohjauksesta annetun lain (1368/2007) 4 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan valtioneuvoston yleisistunto käsittelee ja ratkaisee asiat, jonka seurauksena valtion osuus yhtiön kaikkien osakkeiden tuottamasta äänivallasta muuttuu vähintään viidellä prosenttiyksiköllä. Liikenne- ja viestintäministeriön tavoitteena on, että Suomi-rata Oy:n osakkaiden yksimielinen päätös voidaan allekirjoittaa tammikuun 2024 loppuun mennessä.

Osakassopimuksessa osakkaat sitoutuvat rahoittamaan Lentorata-hankkeen suunnittelukustannuksia maksimissaan 25 miljoonaa eurolla, josta valtion osuus olisi enintään 17,5 miljoonaa euroa. Osakassopimuksessa osapuolet sitoutuvat kattamaan ainoastaan raidehankkeen suunnittelukustannuksia eikä yhteyden mahdollisesta rakentamisesta ole tehty päätöksiä.

Altti Iiskola, neuvotteleva virkamies, liikenne- ja viestintäministeriö